

Videregående visioner

- Politikpapir godkendt oktober 2007

- de studerendes bud på fremtidens uddannelser

Vi er som studerende på vej mod en ny verden. En verden, hvor information, viden og uddannelse spiller en langt større rolle for samfundet end hidtil.

Vi har fagligt høje ambitioner, stiller krav til vores uddannelse og vil ikke lade os begrænse af snævre strukturer. Vi insisterer på, at vores uddannelser og kommende arbejdsliv skal være på vores præmisser og opfylde vores drømme og visioner om det gode liv.

De høje ambitioner gælder ikke kun for os som den individuelle studerende på den enkelte uddannelse. Muligheden for at skabe uddannelse og forskning af højeste kvalitet er til stede på de højere uddannelsesinstitutioner men det kræver, at de rette ressourcer stilles til rådighed for den store mængde af kompetente studerende og ansatte, der findes på uddannelsesinstitutionerne.

Med øje for at den nye verden, hvor information, viden og uddannelse spiller en afgørende rolle, vil vi som studerende fremlægge vores bud på fremtidens uddannelser. Visionerne har vi valgt at kalde ”videregående visioner”, og de indeholder følgende 6 visioner, som gennemgås nedenfor.

1. Demokrati, handlefrihed og selvstyre
2. Faglighed, frihed og fleksibilitet for de studerende
3. Lige muligheder – et uddannelsessystem for alle
4. Forskning, viden og vidensdeling
5. Finansiering af universiteterne
6. Internationalisering

1. Demokrati, handlefrihed og selvstyre

De lange videregående uddannelser spiller en kernerolle i demokratiet. De er distributør af ny og banebrydende viden uafhængigt af politiske vinde og hjælper til at skabe et oplyst samfund med en veluddannet og kritisk befolkning.

Ud fra denne antagelse er universiteterne med til at bevare og udvide demokratiet i samfundet. De er det demokratiske rum, hvor debat, medindflydelse og den fri tanke er en selvfølge for ansatte og studerende. Det er afgørende, at den demokratiske organisering og kultur gennemsyrrer såvel formelle som uformelle strukturer. Det gælder på de lange videregående uddannelser i forhold til både repræsentation i forskellige organer, ytringsfrihed, deltagelse og medindflydelse.

Der er en stor udfordring for studenterdemokratiet på de videregående uddannelser på grund af en stigende individualisering og et øget pres på de studerende. Det større pres slører de muligheder, der er for at engagere sig studentersocialt og studenterspolitisk i uddannelsesinstitutionen. Fremtidens lange videregående uddannelser skal følge med en stadig hurtigere udvikling, og den bedste sikring

af dette sker ved et øget selvstyre af de faglige niveauer, uden komplicerede og bureaukratiske beslutningsstrukturer.

Som studerende ønsker vi en generel åbenhed, fuld ytringsfrihed og selvstændighed i forhold til styring af universiteterne. Samtidig appellerer vi til, at der på fremtidens lange videregående uddannelse udvises tillid til selvstyre og mindre politisk kontrol og detaljstyring. Vi ser frem til, at et selvstyre vil fungere i samarbejde med det omkringliggende samfund og bidrage til at sætte kreative processer og udvikling i gang.

Konkrete handlingspunkter

For at opfylde ovenstående visioner om demokrati og selvstyre ønsker DSF:

- Mindre politisk kontrol og et øget selvstyre på de videregående uddannelsesinstitutioner. Så mange beslutninger som muligt skal henlægges til uddannelsesinstitutionerne selv.
- Uddannelsesinstitutionernes Akademiske Råd skal have en øget beslutningskompetence.
- Besluttende organer på fag-, institut- og fakultetsniveau skal have intern repræsentation.
- Besluttende organer på universitetsniveau, navnlig bestyrelsen, skal have intern majoritetsrepræsentation og kan have ekstern repræsentation.
- Rammerne for repræsentationen af studerende i besluttende organer skal styrkes, fx gennem information til de studerende
- Åbenhed i de besluttende organer og i administrationen af organerne – lige fra studienævn over ministerium til regering.

2. Faglighed, frihed og fleksibilitet for de studerende

Som studerende har vi både høje, faglige ambitioner på egne vegne og på vores fags vegne. Derfor skal der på fremtidens universiteter være plads til at leve de ambitioner ud, der handler om mere end blot at blive færdig på normeret tid. Der skal være frie rammer til individuelt og kollektivt at tilrettelægge et studieforløb og et pensum, som passer til den enkeltes vision og behov.

I dag lægger universiteter og politikere pres på de studerende for, at de tidligt i uddannelses-forløbet skal specialisere sig og hurtigt skal blive færdige med uddannelsen. Det er en tendens, vi skal væk fra, for universiteterne kan kun løfte fremtidens udfordringer ved at uddanne flere unge uden, at det bliver på et lavere fagligt niveau.

Friheden til at vælge sin faglige retning og til at træffe selvstændige, faglige valg er en forudsætning for at udvikle en faglig selvstændighed under studiet. Det er en ret i sig selv, der knytter sig til det ansvar, vi som studerende har for vores egen uddannelse, og denne frihed skal ikke indskrænkes men udvides.

På fremtidens universiteter er der ingen begrænsende detaljstyring af de studerendes adfærd. Hverken i forhold til gennemførelsestider, valg af faglig retninger eller i besvarelsen af konkrete opgaver under uddannelsen. Når studerende af personlige eller faglige årsager vælger at bruge længere tid på et studie end den normerede studietid, skal valget respekteres. Det står ikke i modsætning til en vejledningsindsats eller en investering i studiemiljø rettet mod lavere studietider.

Alle studerende skal have mulighed for at opkvalificere og specialisere sig fagligt til det niveau, der kræves i den videre faglige specialisering, de har sat sig for at forfølge. Det skal være let for studerende at skifte studie, hvis de faglige ambitioner ændrer retning. De opgaver, vi bliver stillet under vores uddannelse, skal fortsat give rum til faglig selvstændighed. På fremtidens universiteter er der rig mulighed for selv at definere og formulere faglige opgaver under uddannelsen. Som studerende skal vi føle os indbudt til at udforske vores fag gennem det faglige miljø på instituttet. De studerende skal have mulighed for at tage eksterne kurser. Undervisere skal have ressourcer til, uden forud indgået aftale, at modtage studerende for at rådgive eller svare på undervisningsrelaterede spørgsmål, det såkaldte åben-dør princip.

At vi har mulighed for at forme og forbedre de uddannelser, vi går på sammen med vores medstuderende er en forudsætning for at sikre uddannelsernes kvalitet og en ret, der knytter sig til det kollektive ansvar, vi har og tager for vores fælles uddannelser. De muligheder den enkelte studerende har for at påvirke netop sin uddannelses indhold og udformning med sine medstuderende skal ikke indskrænkes men udvides. Eksempelvis skal studerende fra alle uddannelser under et studienævn have repræsentation i dette.

Brede almenuddannelser skal sikre et solidt fagligt fundament, som kan lægge rammen for en senere individuel specialisering. Vi skal sikre, at et universitetsstudie ikke fører til en enkelt jobfunktion men kan lede til en lang række af muligheder. Med brede almenuddannelser sikres en fleksibilitet i uddannelsen, der gør det muligt for den studerende at vælge specialisering på et fagligt motiveret grundlag samt en fleksibilitet i kompetencer, der er en nødvendighed på et moderne arbejdsmarked.

Konkrete handlingspunkter

For at opfylde ovenstående visioner om faglighed, frihed og fleksibilitet for de studerende ønsker DSF:

- Valg af længere studietid skal respekteres – personligt som fagligt begrundede
- Ressourcer til en aktiv åben-dør politik, og til at studerende kan tage ekstra - interne såvel som eksterne kurser.
- Indflydelse på kursers indhold og udformning så studerende fra alle uddannelser under et studienævn skal have repræsentation i dette

3. Lige muligheder – et uddannelsessystem for alle

Universitetet skal spille en central rolle mht., at samfundets forskellige grupper har lige gode betingelser for at tilegne sig og udvikle den viden, som universitetet er ramme for. Det, der adskiller fremtidens universiteter fra nutidens er, at man gør en målrettet indsats for at løfte dette ansvar.

Sådan Betingelserne for at blive optaget på en længere videregående uddannelse skal tage udgangspunkt i mere end blot karaktersnittet fra en ungdomsuddannelse. Optagelseskriteriet skal i højere grad omfatte en anerkendelse af realkompetencer hos den enkelte og der skal være flere måder at søge optagelse på, sådan at uddannelsessøgende med vidt forskellige forcer tilgodeses.

Samtidig skal det være lettere at kunne påbegynde en længere videregående uddannelse på et senere tidspunkt i livet.

I fremtiden bør alle universiteter have handlingsplaner for, hvordan der kan skabes de bedste betingelser for, at alle kan gennemføre en universitetsuddannelse uanset social baggrund, etnicitet og individuelle forhold, for eksempel studerende på barsel. Handlingsplanerne skal målrette sig til folk uden for universitetsverdenen, fx gymnasier, og bør udmønte sig i fx kampagner, information, lektiehjælp til bogligt svage gymnasieelever, og lign.. Studerende samt ledelsen på universitetet bør have ansvar for dette, idet det samtidig vil komme studerende til gavn, fx i træning til at blive gymnasielærere. Handlingsplanernes udformning og strategi skal ske på baggrund af en målrettet forskning i, hvilke udfordringer, der findes blandt de forskellige grupper i samfundet, der traditionelt set ikke indfinder sig i universitetsverdenen.

Studievejledningen skal for fremtiden have planer mod frafald rettet mod studerende med forældre uden højere uddannelse, studerende med børn og studerende med andet modersmål end dansk. Studievejledningen skal, når den præsenterer sig for de studerende, lægge vægt på, at det tilrådes medlemmer af disse grupper, at lægge vejen forbi.

På fremtidens universiteter skal undervisning og eksamen have tættere bånd, end de har i dag. Eksamener søges i højere grad indordnet under undervisningen, så det i praksis ikke er muligt at få bedømt kompetencer, som man ikke har modtaget undervisning i. Opdages det, at der eksamineres i relevante kompetencer, som ikke eksplicit søges formidlet i undervisningen, skal dette komme undervisningen til gode.

Konkrete handlingspunkter

For at opfylde ovenstående visioner for et uddannelsessystem med lige muligheder for alle ønsker DSF:

- Et flerstrengt og alsidigt optagelsessystem
- Forskning i barrierer for underrepræsenterede grupper og handlingsplaner for disse grupper
- Ressourcer til faste tilbud om mentor- eller hjælpeordninger. Tilbuddet kan varetages af såvel undervisere som ældre studerende
- Overensstemmelse mellem eksamen, undervisning og de kompetencer faget har som sit formål at give de studerende. Det skal opnås i et tæt og ressourcestøttet samarbejde mellem undervisere og studerende

4. Forskning, viden og vidensdeling

Universiteterne skal være førende i at sikre vidensudvikling og vidensspredning gennem stærke og uafhængige forskningsmiljøer til gavn for samfundet. Dette skal rette sig mod såvel arbejdsmarked som den generelle offentlighed. Forskningen skal i stort omfang gives som basismidler til universiteterne for at sikre den fri forskning. Universiteterne kan godt disponere, så midlerne går til forskning af høj kvalitet, og der kan vægtes mellem grundforskning og ”strategisk”, anvendelsesorienteret forskning. Universiteterne skal have en skarp opdeling mellem

myndighedsopgaver på universitetet og den fri forskning for at sikre, at forskning ikke bliver bestillingsopgaver, hvor der kan stilles tvivl om troværdigheden.

Universitetsforskningen skal formidles af mange forskellige kanaler og forum, hvor vidensdeling bør være en hovedprioritet. Det er væsentligt, at forskerne har fuld yringsfrihed og deltager aktivt i samfundsdebatten for at sikre en oplyst og aktiv stillingtagen hos borgere og beslutningstagere. Forskning skal være gratis for borgerne, så de ikke først betaler gennem skatten og derefter for artikler og bøger. Når bøger og artikler distribueres digitalt, skal det være gratis for alle borgere, og forskerne må kompenseres for deres arbejdsindsats.

Forskningen skal sikre, at de danske universitetsuddannelser er på højeste niveau og fungerer som en selvstændig studieform i tæt dialog med videnskabelig praksis med en kritisk indstilling til vedtagne sandheder. Det er væsentligt, at uddannelse bliver tilrettelagt af forskere med forskningstid for at sikre, at der sker en vidensoverlevering fra universiteterne til samfundet via de studerendes kundskaber.

Konkrete handlingspunkter

For at opfylde ovenstående visioner om forskning, viden og vidensdeling ønsker DSF:

- En fælles, offentlig tilgængelig database over vidensproduktion fra universiteterne med bøger, artikler og større studenteropgaver samt en lignende model på europæisk niveau med henblik på, at brugen af vidensdeling og open-source øges.
- Øget brug af digitalisering i såvel den pædagogiske som administrative praksis.
- Undervisere på universiteterne skal have tid til forskning.
- Uddannelsesinstitutionerne skal prioritere arbejdet med at få de studerende til at engagere sig i vidensdeling på alle niveauer, fx via diverse studenteraktiviteter.

5. Finansiering af universiteterne

Viden og uddannelse vil spille en langt større rolle i fremtidens samfund. Det stiller større krav til universiteterne og kræver en tilstrækkelig og hensigtsmæssig finansiering af universiteterne. I fremtidens videnssamfund tager langt flere unge en videregående uddannelse, og uddannelserne er af høj, faglig kvalitet og er funderet i faglige miljøer med fri forskning, der er så uafhængig af politiske og kommercielle interesser som muligt.

Uddannelse i Danmark skal være gratis og fri for brugerbetaling. Universiteterne bør sikres gennem offentlige skattefinansierede midler, der sikrer muligheden for at udbyde kvalitetsuddannelser og giver de studerende mulighed for at koncentrere sig om deres studier gennem en SU, der er til at leve af.

Eventuelle tilskud til universiteterne bør være basistilskud og ikke komme fra målrettede fonde eller puljer, hvor der er risiko for en øget politisk styring, der kan føre til øget bureaukrati og administration. På lang sigt er samfundet bedst tjent med, at de faglige miljøer på universiteterne har selvstyre frem for, at forskning og uddannelsesindretning bliver reguleret efter kortsigtede politiske og økonomiske interesser. Det politiske system bør derfor stå for fristelsen til at styre og regulere de videregående uddannelsesinstitutioner gennem bevillingssystemet.

Konkrete handlingspunkter

For at opfylde ovenstående visioner om finansiering af universiteterne ønsker DSF:

- Bred offentlig satsning på uddannelser og en mærkbar hævelse af grundbevillingerne per studerende
- Satsning på fri forskning, hvor Danmark som minimum skal leve op til Barcelona-målsætningerne om 1 % af BNP til offentlig forskning
- Udvidelse af gratisprincippet i det danske uddannelsessystem gennem en lovgivning mod brugerbetaling. Ingen studerende skal betale for at gennemgå en videregående uddannelse – heller ikke i tilfælde af studie- eller institutionskrift. Udenlandske studerende skal ikke være unerlagt brugerbetaling, for så vidt som det er muligt og økonomisk forsvarligt

6. Internationalisering

Uddannelse i Danmark skal være internationalt orienteret. Undervisningen skal foregå på dansk, hvor det er hensigtsmæssigt i begyndelsen af studiet. Senere skal det gradvist gå over til et solid akademisk engelsk, hvor det er hensigtsmæssigt. F.eks. på kandidatgraden. Der skal integreres et internationalt perspektiv i uddannelserne, så der kan undervises i det sprog, som passer bedst til uddannelsens faglighed.

Uddannelserne skal tilrettelægges efter forskning på internationalt niveau, så de danske universiteter kan bruge den nyeste viden fra de udenlandske universiteter. Samtidig skal det danske uddannelsessystem holde fast i sine kendetegn som gruppearbejdsformen og den kritisk dialogbaserede undervisningsform.

Uddannelserne i Danmark skal tiltrække udenlandske studerende fra alle dele af verden, og studiemiljøet skal være præget af et internationalt studiemiljø, der kan skabe forståelse mellem kulturer og etablere varige bånd efter endt uddannelse. For at den opgave skal lykkes, skal der investeres kraftigt i studiemiljøet på de danske universiteter, og undervisere skal uddannes i at undervise hold med studerende fra mange forskellige nationaliteter.

Konkrete handlingspunkter

For at opfylde ovenstående visioner om internationalisering ønsker DSF:

- Alle danske studerende skal have mulighed for at tage et semester på et udenlandsk universitet
- Uddannelsesinstitutionerne skal sikre fordelagtige rammer for de internationale studerendes muligheder, så denne gruppe øges på de danske universiteter. Yder mere skal danske universiteter arbejde for og kunne tage ansvar for de internationale studerendes vilkår
- Der skal laves handlingsplaner for at få internationale studerende bedre integreret i studiemiljøerne og de faglige miljøer
- De danske universiteter skal have en sprogpolitik, og der skal stilles kurser i sprog og interkulturel kommunikation til rådighed for forskere og administrativt personale for at skabe et internationalt miljø

Afslutning

Videregående visioner er de studerendes bud på, hvordan der kan skabes bedre universiteter og uddannelser. Vi kan ikke gennemføre visionerne alene og opfordrer derfor universiteter, politikere og faglige organisationer til at samarbejde om at udvikle de videregående uddannelser i Danmark.